

v dotyčném výroku jako zmatečný z moci úřední a nalézti, jak shora uvedeno, aniž třeba bylo zkoumati, byly-li jinak dány podmínky ku použití dotyčného předpisu.

Čís. 815.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Hlediska, rozhodná pro posouzení, zda jde o cenu zřejmě přemrštěnou, zejména v poměru k cenám tržním, obecným, obvyklým.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1922, Kr II 695/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě ve Znojmě ze dne 21. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 7 odstavec třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku první stolice, odsuzujícího ho pro přečin § 7 odstavec třetí zákona o válečné lichvě, dovozuje, že při posouzení otázky, zda cena, pachatelem požadovaná, je zřejmě přemrštěnou, vycházeti jest s hlediska cen obvyklých, a vytýká nalézacímu soudu jednak z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř., že nesprávně použil zákona, shledav cenu, stěžovatelem požadovanou, zřejmě přemrštěnou pro výši zisku stěžovatelova, jednak z důvodu čís. 5 § 281 tr. ř., že výrok nalézacího soudu je nejasný, neúplný a v rozporu s obsahem soudních výpovědí v otázce, zda cena, stěžovatelem požadovaná, odpovídá cenám obvyklým. Stížnost je v obou směrech bezdůvodna. Zákon o válečné lichvě chrání zájmy spotřebitelstva zejména také v tom směru, by se mu dostávalo předmětů potřeby za ceny co nejlevnější; připouští sice za účelem zajištění hospodářské existence výrobců a oprávněných obchodníků, by vůči spotřebitelstvu uplatňovali ceny, vyšší cen mírových pro vzestup nákladů výrobních, dopravních, režijních a jinakých, požaduje však, aby výrobci a obchodníci spokojili se se ziskem přiměřeným. Tržní, obecné, obvyklé ceny nemusí býti a namnoze nebývají výrazem těchto činitelů, zákonem respektovaných, nýbrž mohou býti a bývají namnoze výsledkem snahy výrobců a obchodníků, využívat mimořádných poměrů poválečných — zejména nedostatečnosti výroby a dovozu a tím nastavšího ochabnutí, ne-li nedostatku soutěže, jež za pravidelných poměrů brání ziskům přemrštěným, dále obavy spotřebitelstva před nedostatečným zásobováním, zesílené tím poptávkou spotřebitelů a meziobchodníků a povolností jich k vyšším i přemrštěným cenám — k docílení co největšího, byť nadměrného zisku osobního. Poměr ceny, v tom kterém případě požadované, k cenám tržním, obecným, obvyklým není proto spravedlivým a spolehlivým poznatkem přemrštěnosti nebo přiměřenosti ceny zejména v době klesání nákladů výrobních, kteréžto klesání teprve po nějaké přechodní době, totiž až nejnaléhavější potřeba spotřebitelstva a meziobchod jsou uspokojeny a kryty, dochází výrazu též v cenách tržních, obecných, obvyklých. Otázku, zda cena, pachatelem požadovaná, je přiměřena či zřejmě pře-

mrštěna, dlužno proto naopak při správném výkladu zákona řešiti s hlediska výrobních nákladů, zvýšených dopravními a režijními náklady a mírným ziskem oprávněného obchodu, pokud se týče s hlediska svěstojných nákladů pachatelových. Od této zásady bylo by možno odchýliti se nanejvýše v oněch málo případech, při kterých osoba, od níž pachatel zboží nabyt, z příčin osobních, pouze poměru mezi pachatelem a jeho datelem se dotýkajících neuplatnila vůči pachateli právě, výrobními a ostatními náklady odůvodněné ceny (na př. když mu věc darovala nebo když mu ji prodala pod pravou cenou ze zvláštní přízně, na vyrovnání ztrát, utrpěných pachatelem při obchodech předchozích, pro schátralý, zkázou hrozící stav věci nebo pro naléhavou nutnost prodeje při nedostatku jiných koupěchtivých); tyto vzácné, ojedinělé výjimky lze ponechat stranou, ježto nemohou míti vlivu na tvoření se ceny dotýčného předmětu potřeby. Jinak však každý případ prodeje v souvislosti s ostatními prodeji účinkuje na běžnou, obvyklou cenu tohoto předmětu a dotýká se proto veřejného zájmu, jsa, prodá-li se bezvýjimečně za cenu, dosud obvyklou, na závadu kýženému spotřebitelstvem odbourání cen při klešení nákladů výrobních. Nelze proto překupníkovi přiznati právo, by za předmět, získaný za cenu, nižší dosavad obvyklých cen nákupních, požadoval cenu obvyklou, odůvodněnou jen při vyšších cenách nákupních, a by takto domáhal se a docílil osobního zisku neobvyklého, nadměrného, přemrštěného. Zmíněných výjimečných okolností tu nebylo. Nelze proto spatřovati právní omyl v tom, že rozsudek vychází s hlediska nabývacích nákladů stěžovatelových a shledává cenu 12.000 K, kterou stěžovatel požadoval, pokud se týče 11.600 K, kterou si dal poskytnouti, zřejmě přemrštěnou proto, že po srážce nákupní ceny 9500 K a za režii, krmivo a daně dalších asi 300 K zbývá zisk 2200 K, pokud se týče 1800 K, kdežto slušný přiměřený zisk činil by pouhých 300 až 400 K. Ježto výše obvyklých cen, jak dovozeno, je bez významu pro posouzení ceny, stěžovatelem požadované, co do její zřejmě přemrštěnosti, nedotýkají se výtky stížnosti s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. uplatňované, skutečností rozhodujících a nezakládají proto dovolávaného zmatku.

Čís. 816.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Řetězový obchod nelze spatřovati v tom, že byly nabízeny cizozemské cigarety přímo tuzemským výrobcům směnou za potraviny. Jednání dlužno však posuzovati též s hlediska pletich.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1922, Kr II 725/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované Anny L. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 14. července 1921, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem nedokonaného řetězového obchodu podle § 8 tr. zák. a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.